2024/1712

24.6.2024.

DIREKTIVA (EU) 2024/1712 EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA

od 13. lipnja 2024.

o izmjeni Direktive 2011/36/EU o sprečavanju i suzbijanju trgovanja ljudima i zaštiti njegovih žrtava

EUROPSKI PARLAMENT I VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 82. stavak 2. i članak 83. stavak 1.,

uzimajući u obzir prijedlog Europske komisije,

nakon prosljeđivanja nacrta zakonodavnog akta nacionalnim parlamentima,

uzimajući u obzir mišljenje Europskoga gospodarskog i socijalnog odbora ([1]),

u skladu s redovnim zakonodavnim postupkom ([2]),

budući da:

(1) Trgovanje ljudima teško je kazneno djelo, čije se počinjenje često događa u okviru organiziranog kriminala, predstavlja teško kršenje temeljnih prava i izričito je zabranjeno Poveljom Europske unije o temeljnim pravima („Povelja”). Sprečavanje i suzbijanje trgovanja ljudima te podrška žrtvama trgovanja ljudima, bez obzira na njihovu zemlju podrijetla, i dalje su prioritet za Uniju i države članice.

(2) Trgovanje ljudima ima različite temeljne uzroke. Siromaštvo, sukobi, nejednakost, rodno uvjetovano nasilje, nedostatak stvarnih mogućnosti zapošljavanja ili socijalne potpore, humanitarne krize, apatridnost i diskriminacija neki su od glavnih čimbenika zbog kojih su osobe, posebno žene, djeca i pripadnici marginaliziranih skupina, izloženi trgovanju ljudima.

(3) Direktiva 2011/36/EU Europskog parlamenta i Vijeća ([3]) glavni je pravni instrument Unije o sprečavanju i suzbijanju trgovanja ljudima i zaštiti žrtava te vrste kriminala. Tom se direktivom utvrđuje sveobuhvatan okvir za suzbijanje trgovanja ljudima uspostavljanjem minimalnih pravila o definiranju kaznenih djela i sankcija. Ona također obuhvaća zajedničke odredbe za jačanje sprečavanja trgovanja ljudima, pomoći koja se pruža žrtvama i zaštite žrtava, uzimajući u obzir rodnu perspektivu i perspektive invaliditeta i djece te primjenjujući pristup usmjeren na žrtve.

(4) Situacija u pogledu trgovanja ljudima može se pogoršati ako se preklapa s diskriminacijom na temelju kombinacije spola i drugih osnova diskriminacije zabranjenih pravom Unije. Stoga bi države članice trebale posvećivati dužnu pažnju žrtvama pogođenima takvom intersekcijskom diskriminacijom i povećanoj ranjivosti žrtava koja iz nje proizlazi, i to osiguravanjem posebnih mjera u slučajevima u kojima su prisutni intersekcijski oblici diskriminacije. Posebnu pozornost trebalo bi posvetiti diskriminaciji na temelju rasnog i etničkog podrijetla.

(5) U svojoj Komunikaciji od 14. travnja 2021. o Strategiji EU-a za suzbijanje trgovanja ljudima 2021. – 2025. Komisija je utvrdila multidisciplinarni i sveobuhvatni odgovor politike, od sprečavanja trgovanja ljudima preko zaštite žrtava trgovanja ljudima do kaznenog progona i osude trgovaca ljudima. Ta komunikacija uključuje niz mjera koje se trebaju provesti uz velik angažman organizacija civilnog društva. Kako bi se odgovorilo na nova kretanja u području trgovanja ljudima i uklonili nedostaci koje je utvrdila Komisija, i kako bi se dodatno pojačala nastojanja da se suzbije

([1]) SL C 228, 29.6.2023., str. 108.
([2]) Stajalište Europskog parlamenta od 23. travnja 2024. (još nije objavljeno u Službenom listu) i odluka Vijeća od 27. svibnja 2024.
([3]) Direktiva 2011/36/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 5. travnja 2011. o sprečavanju i suzbijanju trgovanja ljudima i zaštiti njegovih žrtava te o zamjeni Okvirne odluke Vijeća 2002/629/PUP (SL L 101, 15.4.2011., str. 1.).

ta vrsta kriminala, potrebno je izmijeniti Direktivu 2011/36/EU. Utvrđeni nedostaci kaznenopravnog odgovora koji zahtijevaju prilagodbu pravnog okvira povezani su s kaznenim djelima koja se odnose na trgovanje ljudima počinjenima u interesu pravnih osoba, sa sustavom prikupljanja podataka, sa suradnjom i koordinacijom na razini Unije i nacionalnoj razini te s nacionalnim sustavima usmjerenima na rano otkrivanje i identifikaciju žrtava trgovanja ljudima te specijaliziranu pomoć i podršku žrtvama trgovanja ljudima.

(6) Iskorištavanje zamjenskog majčinstva, prisilnog braka ili nezakonitog posvajanja može biti već obuhvaćeno područjem primjene kaznenih djela koja se odnose na trgovanje ljudima kako su definirana u Direktivi 2011/36/EU ako su ispunjeni svi kriteriji koji čine ta kaznena djela. Međutim, s obzirom na težinu tih praksi i kako bi se pronašlo rješenje za stalno povećanje broja i važnosti kaznenih djela koja se odnose na trgovanje ljudima počinjenih u svrhe koje nisu seksualno iskorištavanje ili izrabljivanje radne snage, trebalo bi uključiti iskorištavanje zamjenskog majčinstva, prisilnog braka ili nezakonitog posvajanja kao oblike iskorištavanja u tu direktivu, u mjeri u kojoj ispunjavaju temeljne elemente trgovanja ljudima, uključujući kriterij koji se odnosi na sredstva. Kad je riječ osobito o trgovanju ljudima u svrhu iskorištavanja zamjenskog majčinstva, ova je Direktiva usmjerena protiv osoba koje žene prisile da budu zamjenske majke ili ih na to navedu obmanjivanjem. Izmjenama Direktive 2011/36/EU koje su uvedene ovom Direktivom ne dovode se u pitanje definicije braka, posvajanja, prisilnog braka i nezakonitog posvajanja ili definicije kaznenih djela povezanih s njima, osim trgovanja ljudima, ako su predviđene u nacionalnom ili međunarodnom pravu. Tim pravilima također se ne dovode u pitanje nacionalna pravila o zamjenskom majčinstvu, među ostalim kazneno pravo ili obiteljsko pravo.

(7) Djeca smještena u domove i ustanove zatvorenog tipa skupina su koja je osobito ranjiva kad je riječ o trgovanju ljudima. Mogu postati žrtve trgovanja ljudima u trenutku smještanja u te ustanove, tijekom boravka u njima i nakon toga.

(8) Sve je veći broj kaznenih djela koja se odnose na trgovanje ljudima počinjenih ili olakšanih s pomoću informacijskih ili komunikacijskih tehnologija. Trgovci ljudima često se koriste internetom i društvenim mrežama, među ostalim kako bi vrbovali, oglašavali ili iskorištavali žrtve te kako bi ih kontrolirali i organizirali njihov prijevoz. Internet i društvene mreže upotrebljavaju se i za distribuciju materijala povezanog s iskorištavanjem. Informacijska tehnologija također otežava pravodobno otkrivanje te vrste kriminala i identifikaciju žrtava i počiniteljâ.

(9) Postojeći pravni okvir iz Direktive 2011/36/EU već uključuje, u području primjene definicije trgovanja ljudima, kaznena djela počinjena uporabom informacijskih i komunikacijskih tehnologija, na primjer u vrbovanju i iskorištavanju žrtava, organizaciji njihova prijevoza i smještaja, oglašavanju žrtava na internetu i dopiranju do potencijalnih klijenata, kontroliranju žrtava i komunikaciji među počiniteljima, uključujući sve povezane financijske transakcije. Kako bi se odgovorilo na taj načina djelovanja trgovaca ljudima, tijela za izvršavanje zakonodavstva moraju poboljšati svoje digitalne kapacitete i stručnost te pratiti tehnološki razvoj. Nadalje, države članice pozivaju se da razmotre primjenu preventivnih mjera, a posebno onih čiji je cilj odvraćanje od potražnje, koje su usmjerene na pitanje zlouporabe internetskih usluga u svrhu trgovanja ljudima.

(10) Visina kazni za trgovanje ljudima trebala bi odražavati veću društvenu osudu za teže vrste postupanja i za njihov štetniji i dugotrajniji učinak na žrtve. To uključuje i pogoršanje situacije koje je uzrokovano širenjem materijala povezanog s iskorištavanjem, među ostalim širenjem u zatvorenim skupinama kojima može pristupiti ograničen broj sudionika. Stoga je potrebno kao otegotnu okolnost predvidjeti širenje slika ili videozapisa ili sličnog materijala seksualne prirode koji uključuje žrtvu, s pomoću informacijskih i komunikacijskih tehnologija.

(11) Iako ne postoji obveza povećanja kazni koje se izriču, države članice trebale bi osigurati da pri izricanju kazni počiniteljima suci i sudovi mogu u obzir uzeti otegotne okolnosti utvrđene u ovoj Direktivi. Sudac ili sud i dalje ima diskrecijsko pravo odlučiti hoće li povećati kaznu zbog određenih otegotnih okolnosti, uzimajući pritom u obzir sve činjenice dotičnog slučaja. Države članice ne bi trebale biti obvezne predvidjeti otegotne okolnosti ako je nacionalnim pravom predviđeno da je kazneno djelo širenja slika ili videozapisa ili sličnog materijala seksualne prirode koji uključuje žrtvu, s pomoću informacijskih i komunikacijskih tehnologija, kažnjivo kao zasebno kazneno djelo te to može dovesti do strožih sankcija na temelju nacionalnog prava.

(12) Kako bi se pojačao kaznenopravni odgovor na kaznena djela koja se odnose na trgovanje ljudima počinjena u korist pravnih osoba i kako bi se odvratilo od počinjenja tih kaznenih djela, režim sankcija protiv pravnih osoba trebalo bi pojasniti i uskladiti s drugim instrumentima kaznenog prava Unije. Na temelju direktiva 2014/23/EU ([4]), 2014/24/EU ([5]) i 2014/25/EU ([6]) Europskog parlamenta i Vijeća pravomoćna osuđujuća presuda za dječji rad ili druge oblike trgovanja ljudima razlog je za isključenje iz sudjelovanja u postupku javne nabave ili postupku dodjele koncesije. Međutim, države članice također mogu odlučiti među kaznene ili nekaznene sankcije ili mjere koje se mogu izreći pravnim osobama uvrstiti isključenje takvih pravnih osoba iz postupka javne nabave ili postupka dodjele koncesije kako bi se obuhvatile i javne nabave i koncesije ispod pragova iz relevantnih direktiva.

(13) Direktivom (EU) 2024/1260 Europskog parlamenta i Vijeća ([7]) utvrđuju se minimalna pravila o zamrzavanju i oduzimanju predmeta i imovinske koristi stečene kaznenim djelima u kaznenim stvarima te se ona primjenjuje na kaznena djela obuhvaćena Direktivom 2011/36/EU. Odredbe Direktive 2011/36/EU o zamrzavanju i oduzimanju stoga su zastarjele i trebalo bi ih staviti izvan snage.

(14) Direktivom 2011/36/EU utvrđuje se mogućnost neprovođenja kaznenog progona i neprimjenjivanja sankcija u odnosu na žrtve trgovanja ljudima u vezi s kaznenim djelima koja su bile prisiljene počiniti kao neposrednu posljedicu njihova podvrgavanja trgovanju ljudima. Primjereno je proširiti područje primjene relevantne odredbe na sve nezakonite aktivnosti koje su žrtve bile prisiljene počiniti kao neposrednu posljedicu njihova podvrgavanja trgovanju ljudima, kao što su prekršaji povezani s prostitucijom, prosjačenjem, skitnjom ili neprijavljenim radom ili druge radnje koje nisu kriminalne prirode, ali podliježu administrativnim sankcijama ili novčanim kaznama, u skladu s nacionalnim pravom, kako bi se žrtve trgovanja ljudima dodatno potaknulo da prijave kazneno djelo ili da zatraže podršku i pomoć te kako bi ih se uvjerilo da postoje mogućnosti da ih se ne smatra odgovornima.

(15) Kako bi se poboljšala nacionalna sposobnost za otkrivanje i identifikaciju žrtava u ranoj fazi i njihovo upućivanje odgovarajućim službama za zaštitu, pomoć i podršku, potrebno je zakonima ili drugim propisima uspostaviti mehanizam ili mehanizme upućivanja u državama članicama. Uspostava formalnih mehanizama upućivanja i imenovanje nacionalne kontaktne točke za prekograničnu upućivanje žrtava ključne su mjere za poboljšanje prekogranične suradnje. Mehanizam upućivanja trebao bi biti transparentan, pristupačan i usklađen okvir kojim se olakšavaju rano otkrivanje i identifikacija žrtava trgovanja ljudima, pomoć i podrška tim žrtvama te kojim se olakšava njihovo upućivanje nadležnim nacionalnim organizacijama i tijelima. Takvim bi se okvirom trebala utvrditi uključena nadležna tijela, organizacije civilnog društva i drugi dionici te utvrditi njihove odgovornosti, uključujući postupke i načine komunikacije. Ti mehanizmi upućivanja mogu biti u obliku niza utvrđenih postupaka, smjernica, dogovora ili protokola o suradnji. Mehanizam upućivanja trebao bi se primjenjivati na sve žrtve i na sve oblike kaznenih djela trgovanja ljudima, uzimajući u obzir individualnu ranjivost žrtava. Države članice potiču se da uspostave jedinstveni mehanizam upućivanja kada im organizacija javne uprave to dopušta. Kontaktna točka trebala bi služiti kao kontakt za prekograničnu upućivanje žrtava u odnosima između tijela ili institucija odgovornih za prekograničnu potporu žrtvama u različitim državama članicama, ali ne i kao kontakt za same žrtve. Kontaktne točke mogu se temeljiti na postojećim mehanizmima ili upravljačkim strukturama i neće morati zamijeniti nacionalne mehanizme za podnošenje pritužbi ili dežurne telefonske linije.

(16) Kako bi se poboljšalo pružanje pomoći i podrške žrtvama trgovanja ljudima, države članice trebale bi osigurati da žrtve imaju pristup skloništima i sigurnom smještaju koji su opremljeni za ispunjavanje posebnih potreba žrtava trgovanja ljudima. Kako bi se povećala sigurnost pretpostavljenih ili identificiranih žrtava trgovanja ljudima, države članice potiču se da zahtijevaju da osoblje koje u skloništima dolazi u kontakt sa žrtvama trgovanja ljudima u kaznenoj evidenciji nema kaznenih djela koja se odnose na trgovanje ljudima ili druga kaznena djela ili prekršaje koji ozbiljno dovode u pitanje njegovu sposobnost preuzimanja odgovornosti u pogledu žrtava.

([4]) Direktiva 2014/23/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 26. veljače 2014. o dodjeli ugovorâ o koncesiji (SL L 94, 28.3.2014., str. 1.).

([5]) Direktiva 2014/24/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 26. veljače 2014. o javnoj nabavi i stavljanju izvan snage Direktive 2004/18/EZ (SL L 94, 28.3.2014., str. 65.).

([6]) Direktiva 2014/25/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 26. veljače 2014. o nabavi subjekata koji djeluju u sektoru vodnog gospodarstva, energetskom i prometnom sektoru te sektoru poštanskih usluga i stavljanju izvan snage Direktive 2004/17/EZ (SL L 94, 28.3.2014., str. 243.).

([7]) Direktiva (EU) 2024/1260 Europskog parlamenta i Vijeća od 24. travnja 2024. o povratu i oduzimanju imovine (SL L, 2024/1260, 2.5.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1260/oj).

(17) Osobe s invaliditetom, osobito žene i djeca, izložene su povećanom riziku od toga da postanu žrtve trgovanja ljudima. Države članice trebale bi uzeti u obzir posebne potrebe žrtava trgovanja ljudima s invaliditetom pri pružanju mjera potpore tim osobama.

(18) Države članice također bi trebale osigurati da žrtve dobiju pomoć bez obzira na njihovu nacionalnost ili apatridnost, njihovo državljanstvo, njihovo boravište ili njihov boravišni status te oblik njihova iskorištavanja. Pomoć bi trebala biti usmjerena na njihovu potpunu reintegraciju u društvo, što može uključivati pristup obrazovanju i osposobljavanju te pristup tržištu rada, u skladu s nacionalnim pravom, kao i povratak neovisnom životu.

(19) Države članice trebale bi tijekom postupaka azila u obzir uzeti posebno stanje ranjivosti žrtava trgovanja ljudima kojima može biti potrebna međunarodna zaštita, među ostalim, ako je to primjenjivo, putem posebnih postupovnih jamstava u skladu s Uredbom (EU) 2024/1348 Europskog parlamenta i Vijeća ([8]) te posebnih potreba u vezi s prihvatom u skladu s Direktivom (EU) 2024/1346 Europskog parlamenta i Vijeća ([9]).

(20) Kako bi se spriječilo da žrtve ponovno postanu žrtvama trgovanja ljudima unutar Unije, važno je da pri premještanju žrtava na temelju Uredbe (EU) 2024/1351 Europskog parlamenta i Vijeća ([10]) države članice ne premještaju žrtve u državu članicu u kojoj postoje utemeljeni razlozi za pretpostavku da bi žrtve zbog premještanja u tu državu članicu bile izložene stvarnom riziku od kršenja njihovih temeljnih prava koje predstavlja neljudsko ili ponižavajuće postupanje u smislu članka 4. Povelje.

(21) Žrtve trgovanja ljudima imaju pravo na traženje međunarodne zaštite ili jednakovrijednog nacionalnog statusa. Također mogu imati pravo na boravišnu dozvolu na temelju Direktive Vijeća 2004/81/EZ ([11]), ako je to primjenjivo. Stoga bi države članice trebale osigurati da se relevantna dva postupka međusobno nadopunjuju i da se međusobno ne isključuju.

(22) Osobe bez državljanstva izložene su većem riziku od toga da postanu žrtve trgovanja ljudima. Pri primjeni ove Direktive važno je obratiti posebnu pozornost na tu ranjivu skupinu.

(23) Djeca se smatraju jednom od najranjivijih skupina koje su meta organiziranih kriminalnih skupina uključenih u trgovanje ljudima. Takve kriminalne skupine često iskorištavaju djecu tako što ih novače i kasnije iskorištavaju za počinjenje kriminalnih aktivnosti. Države članice trebale bi promicati ili nuditi redovito i specijalizirano osposobljavanje stručnjacima za koje je vjerojatno da će doći u kontakt s takvom djecom kako bi ih otkrili i identificirali kao žrtve.

(24) Svaka mjera kojom se ograničava sloboda djece kako bi ih se zaštitilo od trgovanja ljudima trebala bi biti nužna, razmjerna i razumna u odnosu na cilj zaštite pojedinačnog djeteta.

(25) Kako bi se olakšala isplata naknade žrtvama, države članice mogu uspostaviti nacionalni fond za žrtve ili slične instrumente koji mogu uključivati zakone kojima se osigurava naknada žrtvama trgovanja ljudima.

(26) Kako bi se razvio koherentan odgovor politika u rješavanju pitanja potražnje koja potiče trgovanje ljudima i kako bi se dodatno ojačali i uskladili napori kaznenog pravosuđa u svim državama članicama za smanjenje takve potražnje, važno je kriminalizirati korištenje uslugama u slučajevima kada se žrtvu iskorištava za pružanje takvih usluga, a korisnik usluga zna da je osoba koja pruža uslugu žrtva kaznenog djela povezanog s trgovanjem ljudima. Definiranje tog čina kao kaznenog djela dio je sveobuhvatnog pristupa za smanjenje potražnje kojim se nastoji

([8]) Uredba (EU) 2024/1348 Europskog parlamenta i Vijeća od 14. svibnja 2024. o utvrđivanju zajedničkog postupka za međunarodnu zaštitu u Uniji i stavljanju izvan snage Direktive 2013/32/EU (SL L, 2024/1348, 22.5.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1348/oj).

([9]) Direktiva (EU) 2024/1346 Europskog parlamenta i Vijeća od 14. svibnja 2024. o utvrđivanju standarda za prihvat podnositelja zahtjeva za međunarodnu zaštitu (preinaka) (SL L, 2024/1346, 22.5.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1346/oj).

([10]) Uredba (EU) 2024/1351 Europskog parlamenta i Vijeća od 14. svibnja 2024. o upravljanju azilom i migracijama, izmjeni uredbi (EU) 2021/1147 i (EU) 2021/1060 i stavljanju izvan snage Uredbe (EU) br. 604/2013 (SL L, 2024/1351, 22.5.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1351/oj).

([11]) Direktiva Vijeća 2004/81/EZ od 29. travnja 2004. o dozvoli boravka izdanoj državljanima trećih zemalja koji su žrtve trgovine ljudima ili koji su korišteni za djelovanja kojima se olakšava nezakonito useljavanje, koji surađuju s nadležnim tijelima (SL L 261, 6.8.2004., str. 19.).

pronaći rješenje za visoke razine potražnje koje potiču sve oblike iskorištavanja. Kriminalizacija bi trebala biti usmjerena samo na korištenje uslugama koje se pružaju u okviru iskorištavanja i koje su obuhvaćene kaznenim djelom trgovanja ljudima. Kazneno djelo stoga se ne bi trebalo primjenjivati na korisnike koji kupuju proizvode proizvedene u izrabljivačkim radnim uvjetima jer oni nisu korisnici usluge. Ovom Direktivom uspostavlja se minimalni pravni okvir u tom pogledu, a države članice mogu donijeti ili zadržati stroža kaznena pravila. U nacionalnom pravu države članice mogu kriminalizirati kupnju seksualnih radnji. Ovom Direktivom ne dovodi se u pitanje način na koji se države članice bave pitanjem prostitucije u svojem nacionalnom pravu.

(27) Ovom se Direktivom kriminalizira korištenje uslugom koju pruža žrtva trgovanja ljudima ako korisnik usluge zna da je osoba koja pruža uslugu žrtva. Pojam „znanja” trebalo bi tumačiti u skladu s nacionalnim pravom. U svakom slučaju, pri procjeni je li korisnik znao da je osoba žrtva trgovanja ljudima i ne dovodeći u pitanje neovisnost pravosuđa, trebalo bi uzeti u obzir posebne okolnosti slučaja. Znanje se može utvrditi na temelju objektivnih, činjeničnih okolnosti. Okolnosti se mogu odnositi na, među ostalim, same žrtve, uvjete pod kojima su žrtve morale pružati usluge i konkretne činjenice koje bi se mogle smatrati znakovima kontrole trgovca ljudima nad žrtvama. Kad je riječ o okolnostima koje se odnose na same žrtve, mogu se uzeti u obzir nedostatno poznavanje nacionalnog ili regionalnog jezika, očiti znakovi psihološke ili tjelesne ozljede ili straha ili nedostatno poznavanje gradova ili mjesta u kojima se nalaze ili u kojima su se nalazili. Kad je riječ o okolnostima koje se odnose na uvjete pod kojima su se usluge morale pružati, životni standard i uvjeti rada pružatelja usluge mogli bi se uzeti u obzir, kao i stanje prostora u kojem se usluga pružala. Znakovi kontrole trgovca ljudima nad žrtvama mogli bi se utvrditi ako postoje očite vanjske mjere nadzora nad pružateljima usluga, ako im je ograničena sloboda kretanja ili ako pružatelji usluga ne posjeduju svoje nacionalne osobne iskaznice ili putovnice.

(28) Mjere sprečavanja i smanjenja potražnje trebale bi biti ciljane i diferencirane kako bi se učinkovito uzele u obzir posebnosti raznih oblika trgovanja ljudima. Kako bi se postigao cilj odvraćanja od potražnje koja potiče trgovanje ljudima i njezina smanjenja, važno je da države članice razmotre poduzimanje daljnjih odgovarajućih mjera usmjerenih na potencijalne i sadašnje korisnike, kao što je osiguravanje posebno osmišljenih kampanja za podizanje svijesti.

(29) U kontekstu osposobljavanja i kako bi se osigurala djelotvorna provedba nacionalnih odredaba u pogledu neprovođenja kaznenog progona ili neprimjenjivanja sankcija u odnosu na žrtve, države članice trebale bi podignuti svijest među tužiteljima i tijelima za izvršavanje zakonodavstva za koje je vjerojatno da će doći u kontakt sa žrtvama ili potencijalnim žrtvama trgovanja ljudima.

(30) Kako bi se osigurali snažniji odgovori nacionalnih politika, potrebno je uspostaviti nacionalne koordinatore za suzbijanje trgovanja ljudima ili jednakovrijedne mehanizme, a države članice trebale bi moći uspostaviti neovisna tijela. U nadležnosti je država članica da odluče koje subjekte treba imenovati ili uspostaviti kao nacionalne koordinatore za suzbijanje trgovanja ljudima ili kao jednakovrijedne mehanizme ili neovisna tijela, bez obzira na njihov naziv, u skladu s načelom postupovne autonomije država članica, pod uvjetom da takvi subjekti imaju potrebne kompetencije za izvršavanje zadaća predviđenih u ovoj Direktivi.

(31) Prikupljanje točnih, dosljednih i anonimiziranih podataka te pravodobno objavljivanje prikupljenih podataka i statistike ključni su za potpuno poznavanje opsega trgovanja ljudima u Uniji. Uvođenje zahtjeva da države članice svake godine na usklađen način prikupljaju statističke podatke o trgovanju ljudima i da o njima izvješćuju Komisiju važan je korak prema boljem razumijevanju te pojave i osiguravanju donošenja politika i strategija koje se temelje na podacima.

(32) U cilju podupiranja svojih nacionalnih politika države članice trebale bi izraditi i nacionalne akcijske planove za suzbijanje trgovanja ljudima.

(33) Kad je riječ o djeci, države članice potiču se da osiguraju da nacionalni sustavi za zaštitu djece izrade posebne planove za sprečavanje trgovanja ljudima, među ostalim djece u domovima ili ustanovama zatvorenog tipa.

(34) S obzirom na to da ciljeve ove Direktive, to jest sprečavanje i suzbijanje trgovanja ljudima i zaštitu žrtava tog kaznenog djela, ne mogu dostatno ostvariti države članice, nego se zbog opsega i učinka djelovanja oni na bolji način mogu ostvariti na razini Unije, Unija može donijeti mjere u skladu s načelom supsidijarnosti utvrđenim u članku 5. Ugovora o Europskoj uniji. U skladu s načelom proporcionalnosti utvrđenim u tom članku, ova Direktiva ne prelazi ono što je potrebno za ostvarivanje tih ciljeva.

(35) Ovom se Direktivom poštuju temeljna prava i načela priznata Poveljom, a posebno poštovanje i zaštita ljudskog dostojanstva, zabrana ropstva, prisilnog rada i trgovanja ljudima, pravo na tjelesni i mentalni integritet osobe, zabrana mučenja i neljudskog ili ponižavajućeg postupanja ili kazne, pravo na slobodu i sigurnost, zaštita osobnih podataka, sloboda izražavanja i informiranja, sloboda izbora zanimanja i pravo na rad, ravnopravnost žena i muškaraca, prava djeteta, prava osoba s invaliditetom te zabrana rada djece, pravo na djelotvoran pravni lijek i na pošteno suđenje te načela zakonitosti i proporcionalnosti kaznenih djela i kazni. Ovom se Direktivom posebno nastoji osigurati puno poštovanje tih prava i načela koja se moraju provoditi na odgovarajući način.

(36) U skladu s člankom 3. i člankom 4.a stavkom 1. Protokola br. 21 o stajalištu Ujedinjene Kraljevine i Irske s obzirom na područje slobode, sigurnosti i pravde, priloženog Ugovoru o Europskoj uniji i Ugovoru o funkcioniranju Europske unije, Irska je, pismom od 20. travnja 2023., obavijestila da želi sudjelovati u donošenju i primjeni ove Direktive.

(37) U skladu s člancima 1. i 2. Protokola br. 22 o stajalištu Danske, priloženog Ugovoru o Europskoj uniji i Ugovoru o funkcioniranju Europske unije, Danska ne sudjeluje u donošenju ove Direktive te ona za nju nije obvezujuća niti se na nju primjenjuje.

(38) U skladu sa Zajedničkom političkom izjavom država članica i Komisije od 28. rujna 2011. o dokumentima s objašnjenjima ([12]), države članice obvezale su se da će u opravdanim slučajevima uz obavijest o svojim mjerama za prenošenje priložiti jedan ili više dokumenata u kojima se objašnjava veza između sastavnih dijelova direktive i odgovarajućih dijelova nacionalnih instrumenata za prenošenje. U pogledu ove Direktive zakonodavac smatra opravdanim dostavljanje takvih dokumenata.

(39) Direktivu 2011/36/EU trebalo bi stoga na odgovarajući način izmijeniti,

DONIJELI SU OVU DIREKTIVU:

Članak 1.

Izmjene Direktive 2011/36/EU

Direktiva 2011/36/EU mijenja se kako slijedi:

1. članak 2. mijenja se kako slijedi:

(a) stavak 3. zamjenjuje se sljedećim:

„3. Iskorištavanje uključuje barem iskorištavanje prostitucije drugih ili druge oblike seksualnog iskorištavanja, prisilni rad ili prisilne usluge, uključujući prosjačenje, ropstvo ili prakse slične ropstvu, služenje ili iskorištavanje kriminalnih aktivnosti ili odstranjivanje organa ili iskorištavanje zamjenskog majčinstva, prisilnog braka ili nezakonitog posvajanja.”;

(b) stavak 5. zamjenjuje se sljedećim:

„5. Ako postupanje iz stavka 1. uključuje dijete, ono je kažnjivo kazneno djelo trgovanja ljudima čak i ako nije korištena nijedna od radnji navedenih u stavku 1. Ovaj se stavak ne primjenjuje na iskorištavanje zamjenskog majčinstva iz stavka 3., osim ako je zamjenska majka dijete.”;

([12]) SL C 369, 17.12.2011., str. 14.

2. članak 4. mijenja se kako slijedi:

(a) u stavku 2. točka (d) zamjenjuje se sljedećim:

„(d) počinjeno uz uporabu teškog nasilja ili je imalo za posljedicu posebno tešku štetu za žrtvu, uključujući tjelesnu ili psihološku štetu.”;

(b) stavak 3. zamjenjuje se sljedećim:

„3. Države članice poduzimaju potrebne mjere kako bi osigurale da se, kada se odnose na kazneno djelo iz članka 2., u skladu s relevantnim odredbama nacionalnog prava, sljedeće okolnosti smatraju otegotnim okolnostima:

(a) kazneno djelo počinili su javni službenici pri obavljanju svojih dužnosti;

(b) počinitelj je olakšao ili počinio, s pomoću informacijskih i komunikacijskih tehnologija, radnju širenja slika ili videozapisa ili sličnog materijala seksualne prirode koji uključuje žrtvu.”;

3. članak 5. mijenja se kako slijedi:

(a) u stavku 1. uvodni tekst zamjenjuje se sljedećim:

„1. Države članice poduzimaju potrebne mjere kako bi osigurale da pravne osobe mogu odgovarati za kaznena djela iz članka 2., članka 3. i članka 18.a stavka 1. koja su počinjena u njihovu korist od strane bilo koje osobe koja je djelovala samostalno ili kao dio tijela te pravne osobe, koja ima vodeći položaj unutar te pravne osobe, a temelji se na:”;

(b) stavci 2. i 3. zamjenjuju se sljedećim:

„2. Države članice također osiguravaju da pravna osoba može odgovarati za slučajeve u kojima je nedostatak nadzora ili kontrole od strane osobe iz stavka 1. omogućio da osoba podređena toj pravnoj osobi počini kaznena djela iz članka 2., članka 3. i članka 18.a stavka 1. u korist te pravne osobe.

3. Odgovornost pravne osobe na temelju stavaka 1. i 2. ne isključuje mogućnost pokretanja kaznenog postupka protiv fizičkih osoba koje su počinitelji, poticatelji ili supočinitelji kaznenih djela iz članka 2., članka 3. i članka 18.a stavka 1.”;

4. članak 6. zamjenjuje se sljedećim:

„Članak 6.

Sankcije za pravne osobe

1. Države članice poduzimaju potrebne mjere kako bi osigurale da su u odnosu na pravnu osobu koja odgovara na temelju članka 5. stavka 1. ili 2. zapriječene učinkovite, razmjerne i odvraćajuće kaznene ili nekaznene sankcije ili mjere.

2. Države članice poduzimaju potrebne mjere kako bi osigurale da sankcije ili mjere za pravne osobe koje na temelju članka 5. stavka 1. ili 2. odgovaraju za kaznena djela iz članka 2., članka 3. i članka 18.a stavka 1. uključuju kaznene ili nekaznene novčane kazne te da mogu uključivati druge kaznene ili nekaznene sankcije ili mjere, kao što su:

(a) ukidanje prava na javne naknade ili javnu pomoć;

(b) isključenje iz pristupa javnom financiranju, uključujući postupke javne nabave, bespovratna sredstva, koncesije i dozvole;

(c) privremena ili trajna zabrana obavljanja poslovne djelatnosti;

(d) oduzimanje dozvola i odobrenjâ za obavljanje djelatnosti koje su dovele do relevantnog kaznenog djela;

(e) određivanje sudskog nadzora;

(f) sudski nalog za likvidaciju;

(g) zatvaranje objekata koji su upotrijebljeni za počinjenje kaznenog djela;

(h) ako postoji javni interes, objavljivanje cjelokupne sudske odluke, ili njezina dijela, koja se odnosi na počinjeno kazneno djelo i izrečene sankcije ili mjere, ne dovodeći u pitanje pravila o privatnosti i zaštiti osobnih podataka.";

5. članak 7. briše se;

6. članak 8. zamjenjuje se sljedećim:

„Članak 8.

Neprovođenje kaznenog progona ili neprimjenjivanje sankcija u odnosu na žrtve

Države članice, u skladu s temeljnim načelima svojih pravnih sustava, poduzimaju potrebne mjere kako bi osigurale da su nadležna nacionalna tijela ovlaštena ne provoditi kazneni progon ili ne primjenjivati sankcije u odnosu na žrtve trgovanja ljudima zbog njihove uključenosti u kaznena djela ili druge nezakonite aktivnosti koje su bile prisiljene počiniti kao neposrednu posljedicu njihova podvrgavanja bilo kojem od djela iz članka 2.";

7. članak 9. mijenja se kako slijedi:

(a) stavak 1. zamjenjuje se sljedećim:

„1. Države članice osiguravaju da istraga ili progon kaznenih djela iz članka 2., članka 3. i članka 18.a stavka 1. ne ovisi o prijavi ili optužbi žrtve i da se kazneni postupak može nastaviti čak i ako je žrtva povukla svoju izjavu.";

(b) stavak 3. zamjenjuje se sljedećim:

„3. Države članice poduzimaju potrebne mjere kako bi osigurale da su osobe, jedinice ili službe odgovorne za istragu ili progon kaznenih djela iz članaka 2. i 3. odgovarajuće osposobljene. Države članice osiguravaju da osobe, jedinice ili službe koje istražuju i kazneno gone kaznena djela iz članaka 2. i 3., ako su ta kaznena djela počinjena ili olakšana s pomoću informacijskih ili komunikacijskih tehnologija, posjeduju odgovarajuće stručno znanje i tehnološke sposobnosti. Države članice potiču se na osnivanje specijaliziranih jedinica u tijelima za izvršavanje zakonodavstva i tužiteljstvima, prema potrebi i u skladu sa svojim nacionalnim pravnim sustavima.";

8. članak 10. mijenja se kako slijedi:

(a) u stavku 1. uvodni tekst zamjenjuje se sljedećim:

„1. Države članice poduzimaju potrebne mjere kako bi uspostavile svoju nadležnost nad kaznenim djelima iz članka 2., članka 3. i članka 18.a stavka 1. ako je:";

(b) u stavku 2. uvodni tekst zamjenjuje se sljedećim:

„2. Država članica obavješćuje Komisiju kada odluči uspostaviti daljnju nadležnost nad kaznenim djelima iz članka 2., članka 3. i članka 18.a stavka 1. koja su počinjena izvan njezina državnog područja, između ostaloga, ako je:";

9. članak 11. mijenja se kako slijedi:

(a) stavak 1. zamjenjuje se sljedećim:

„1. Države članice poduzimaju potrebne mjere kako bi osigurale pružanje specijalizirane pomoći i podrške žrtvama uz pristup usmjeren na žrtve i prilagođen rodnoj perspektivi te perspektivama invaliditeta i djece prije kaznenog postupka, tijekom kaznenog postupka i tijekom odgovarajućeg razdoblja nakon završetka kaznenog postupka kako bi im omogućile da ostvare prava utvrđena u Direktivi 2012/29/EU Europskog parlamenta i Vijeća (*) i u ovoj Direktivi.

(*) Direktiva 2012/29/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 25. listopada 2012. o uspostavi minimalnih standarda za prava, potporu i zaštitu žrtava kaznenih djela te o zamjeni Okvirne odluke Vijeća 2001/220/PUP (SL L 315, 14.11.2012., str. 57.).";

(b) stavci 4. i 5. zamjenjuju se sljedećim:

„4. Države članice poduzimaju potrebne mjere kako bi zakonima i drugim propisima uspostavile jedan ili više mehanizama usmjerenih na rano otkrivanje i identifikaciju identificiranih i pretpostavljenih žrtava te pomoć i podršku identificiranim i pretpostavljenim žrtvama, u suradnji s relevantnim organizacijama za potporu, te kako bi imenovale kontaktnu točku za prekogranično upućivanje žrtava.

Zadaće mehanizama upućivanja koji djeluju u skladu s ovim stavkom uključuju barem sljedeće:

(a) utvrđivanje minimalnih standarda za otkrivanje i ranu identifikaciju žrtava te prilagođavanje postupaka za takvo otkrivanje i identifikaciju raznim oblicima iskorištavanja obuhvaćenima ovom Direktivom;

(b) upućivanje žrtve na najprikladniju podršku i pomoć;

(c) uspostavu dogovorâ o suradnji ili protokolâ s tijelima za azil kako bi se osiguralo pružanje pomoći, podrške i zaštite žrtvama trgovanja ljudima kojima je također potrebna međunarodna zaštita ili koje žele zatražiti takvu zaštitu, uzimajući u obzir pojedinačne okolnosti žrtve.

5. Mjere pomoći i podrške iz stavaka 1. i 2. pružaju se na temelju suglasnosti i informiranosti te uključuju barem životne standarde kojima se žrtvama može osigurati uzdržavanje mjerama kao što su pružanje odgovarajućeg i sigurnog smještaja, među ostalim skloništâ i drugog odgovarajućeg privremenog smještaja, i materijalne pomoći, kao i potrebnog liječenja uključujući psihološku pomoć, savjetovanje i informiranje te, prema potrebi, prevođenje i tumačenje.”;

(c) umeće se sljedeći stavak:

„5.a Skloništa i drugi odgovarajući privremeni smještaj iz stavka 5. pružaju se u dovoljnom broju te su lako dostupni pretpostavljenim i identificiranim žrtvama trgovanja ljudima. Skloništa i drugi odgovarajući privremeni smještaj pomažu žrtvama u njihovu oporavku pružajući im primjerene i odgovarajuće životne uvjete kako bi se vratile u samostalan život. Opremljeni su i za zadovoljavanje posebnih potreba djece, uključujući djecu žrtve.”;

(d) stavak 6. zamjenjuje se sljedećim:

„6. Informacije iz stavka 5. obuhvaćaju, prema potrebi, informacije o razdoblju za razmišljanje i oporavka na temelju Direktive 2004/81/EZ te informacije o mogućnosti odobravanja međunarodne zaštite na temelju Uredbe (EU) 2024/1347 (*) i Uredbe (EU) 2024/1348 Europskog parlamenta i Vijeća (**) ili na temelju drugih međunarodnih instrumenata ili drugih sličnih nacionalnih pravila.

(*) Uredba (EU) 2024/1347 od 14. svibnja 2024. Europskog parlamenta i Vijeća o standardima za kvalifikaciju državljana trećih zemalja ili osoba bez državljanstva kao korisnika međunarodne zaštite, za jedinstveni status za izbjeglice ili za osobe koje ispunjavaju uvjete za supsidijarnu zaštitu i za sadržaj odobrene zaštite, o izmjeni Direktive Vijeća 2003/109/EZ i stavljanju izvan snage Direktive 2011/95/EU Europskog parlamenta i Vijeća (SL L, 2024/1347, 22.5.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1347/oj).

(**) Uredba (EU) 2024/1348 Europskog parlamenta i Vijeća od 14. svibnja 2024. o utvrđivanju zajedničkog postupka za međunarodnu zaštitu u Uniji i stavljanju izvan snage Direktive 2013/32/EU (SL L, 2024/1348, 22.5.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1348/oj)).”;

10. umeće se sljedeći članak:

„Članak 11.a

Žrtve trgovanja ljudima kojima je možda potrebna međunarodna zaštita

1. Države članice osiguravaju komplementarnost i koordinaciju između tijela uključenih u aktivnosti suzbijanja trgovanja ljudima i tijela za azil.

2. Države članice osiguravaju da žrtve trgovanja ljudima mogu ostvariti svoje pravo na traženje međunarodne zaštite ili jednakovrijedan nacionalni status, među ostalim kada žrtva prima pomoć, podršku i zaštitu kao pretpostavljena ili identificirana žrtva trgovanja ljudima.”;

11. u članku 12. stavak 1. zamjenjuje se sljedećim:

„1. Mjere zaštite iz ovog članka primjenjuju se uz prava utvrđena u Direktivi 2012/29/EU.";

12. u članku 13. dodaje se sljedeći stavak:

„3. Države članice osiguravaju da su postupci podnošenja prijava za kazneno djelo na temelju ove Direktive sigurni, da se provode na povjerljiv način u skladu s nacionalnim pravom, da su osmišljeni i dostupni na način prilagođen djeci te da se u njima koristi jezik prilagođen dobi i zrelosti djece žrtava.";

13. u članku 14. stavci 1., 2. i 3. zamjenjuju se sljedećim:

„1. Države članice poduzimaju potrebne mjere kako bi osigurale da se poduzmu posebne kratkoročne i dugoročne mjere za pomoć i podršku djeci žrtvama trgovanja ljudima u njihovu fizičkom i psihosocijalnom oporavku, nakon pojedinačne ocjene posebnih okolnosti svakog pojedinačnog djeteta žrtve, uzimajući u obzir mišljenja djeteta, njegove potrebe i bojazni u cilju pronalaženja trajnog rješenja za dijete, uključujući programe kojima se podupire njihov prijelaz u smjeru emancipacije i odrasle dobi kako bi se izbjeglo da ta djeca ponovno postanu žrtve trgovanja ljudima. Države članice u skladu sa svojim nacionalnim pravom u razumnom roku osiguravaju pristup obrazovanju djeci žrtvama i djeci žrtava kojima je pružena pomoć i podrška u skladu s člankom 11.

2. Države članice imenuju skrbnika ili zastupnika za dijete žrtvu trgovanja ljudima od trenutka kada tijela otkriju dijete ako su, prema nacionalnom pravu, nositelji roditeljske odgovornosti zbog sukoba interesa između njih i djeteta žrtve spriječeni od osiguravanja najboljeg interesa djeteta i/ili od njegovog zastupanja. Države članice osiguravaju da se u slučaju sukoba interesa između skrbnika ili zastupnika i djeteta žrtve imenuje drugi skrbnik ili zastupnik.

3. Države članice poduzimaju mjere, ako je potrebno i moguće, za pružanje pomoći i podrške obiteljima djeteta žrtve trgovanja ljudima ako je obitelj na državnom području države članice. Posebno, ako je potrebno i moguće, države članice na obitelj primjenjuju članak 4. Direktive 2012/29/EU.";

14. članci 17. i 18. zamjenjuju se sljedećim:

„Članak 17.

Naknada štete žrtvama

Države članice osiguravaju da žrtve trgovanja ljudima imaju pristup postojećim mehanizmima za naknadu štete žrtvama nasilnih kaznenih djela počinjenih s namjerom. Države članice mogu uspostaviti nacionalni fond za žrtve ili sličan instrument, u skladu sa svojim nacionalnim zakonodavstvom, radi isplate naknade štete žrtvama.

Članak 18.

Sprečavanje

1. Uzimajući u obzir posebnosti raznih oblika iskorištavanja, države članice poduzimaju odgovarajuće mjere, kao što su obrazovanje, osposobljavanje i kampanje, prema potrebi s posebnim naglaskom na internetskoj dimenziji, kako bi odvraćale i smanjile potražnju koja potiče sve oblike iskorištavanja povezane s trgovanjem ljudima.

2. Države članice poduzimaju odgovarajuće mjere na rodno osjetljiv način prilagođen djeci, među ostalim na internetu, kao što su kampanje informiranja i kampanje za podizanje svijesti, programi za istraživanje i obrazovanje, uključujući promicanje digitalne pismenosti i vještina te, prema potrebi, u suradnji s odgovarajućim organizacijama civilnog društva i drugim dionicima, kao što je privatni sektor, u cilju podizanja svijesti i smanjenja opasnosti da osobe, posebno djeca i osobe s invaliditetom, postanu žrtve trgovanja ljudima.";

15. umeću se sljedeći članci:

„Članak 18.a

Kaznena djela koja se odnose na korištenje uslugama koje pruža žrtva trgovanja ljudima

1. Države članice poduzimaju potrebne mjere kako bi osigurale da, kada je riječ o namjernom djelu, korištenje uslugama koje pruža žrtva kaznenog djela iz članka 2. čini kazneno djelo ako se žrtva iskorištava radi pružanja takvih usluga, a korisnik usluga zna da je osoba koja pruža uslugu žrtva kaznenog djela iz članka 2.

2. Države članice poduzimaju potrebne mjere kako bi osigurale da su za kazneno djelo kako je utvrđeno u skladu sa stavkom 1. zapriječene učinkovite, razmjerne i odvraćajuće kazne.

Članak 18.b

Osposobljavanje

1. Države članice promiču ili nude redovito i specijalizirano osposobljavanje za stručnjake koji bi mogli doći u kontakt sa žrtvama ili potencijalnim žrtvama trgovanja ljudima, uključujući policijske službenike na terenu, sudsko osoblje, službe za pomoć i podršku, inspektore rada, zaposlenike socijalnih službi i zdravstvene radnike, kako bi im se omogućilo sprečavanje i suzbijanje trgovanja ljudima i izbjegavanje sekundarne viktimizacije te otkrivanje i identificiranje žrtava, pomoć i podrška žrtvama i njihova zaštita. Takvo se osposobljavanje mora temeljiti na ljudskim pravima, mora biti usmjereno na žrtve i prilagođeno rodnoj perspektivi te perspektivama invaliditeta i djece.

2. Ne dovodeći u pitanje neovisnost pravosuđa i razlike u organizaciji pravosuđa diljem Unije, države članice potiču i opće i specijalizirano osposobljavanje sudaca i tužitelja uključenih u kaznene postupke kako bi im se omogućilo sprečavanje i suzbijanje trgovanja ljudima i izbjegavanje sekundarne viktimizacije te otkrivanje i identificiranje žrtava, pomoć i podrška žrtvama i njihova zaštita. Takvo se osposobljavanje mora temeljiti na ljudskim pravima, mora biti usmjereno na žrtve i prilagođeno rodnoj perspektivi te perspektivama invaliditeta i djece.”;

16. članak 19. zamjenjuje se sljedećim:

„*Članak 19.*

Nacionalni koordinatori za suzbijanje trgovanja ljudima ili jednakovrijedni mehanizmi i neovisna tijela

1. Države članice poduzimaju potrebne mjere kako bi uspostavile nacionalne koordinatore za suzbijanje trgovanja ljudima ili jednakovrijedne mehanizme i osigurale im odgovarajuća sredstva potrebna za djelotvorno obavljanje njihovih zadaća. Nacionalni koordinator za suzbijanje trgovanja ljudima ili jednakovrijedan mehanizam surađuje s relevantnim nacionalnim, regionalnim i lokalnim tijelima i agencijama, posebno s tijelima za izvršavanje zakonodavstva, s nacionalnim mehanizmima upućivanja te s relevantnim organizacijama civilnog društva koje djeluju u tom području.

2. Zadaće nacionalnih koordinatora za suzbijanje trgovanja ljudima ili jednakovrijednih mehanizama uključuju provođenje ocjenjivanja trendova u trgovanju ljudima, mjerenje rezultata mjera za suzbijanje trgovanja ljudima, uključujući prikupljanje statističkih podataka u bliskoj suradnji s odgovarajućim organizacijama civilnog društva koje su aktivne u tom području te izvješćivanje.

Zadaće nacionalnih koordinatora za suzbijanje trgovanja ljudima ili jednakovrijednih mehanizama mogu uključivati i sljedeće:

(a) uspostavu planova za odgovor na krizne situacije kako bi se spriječila opasnost od trgovanja ljudima u slučaju izvanrednih situacija velikih razmjera;

(b) promicanje, koordiniranje i, prema potrebi, financiranje programâ za borbu protiv trgovanja ljudima.

3. Države članice mogu osnovati i neovisna tijela čija uloga može uključivati praćenje provedbe i učinka mjera za suzbijanje trgovanja ljudima, podnošenje izvješćâ o pitanjima koja zahtijevaju posebnu pozornost nadležnih nacionalnih tijela i provedbu procjena temeljnih uzroka trgovanja ljudima i trendova u trgovanju ljudima. Ako je takvo neovisno tijelo osnovano, države članice mogu mu dodijeliti jednu ili više zadaća iz stavka 2.”;

17. umeću se sljedeći članci:

„*Članak 19.a*

Prikupljanje podataka i statistika

1. Države članice osiguravaju uspostavu sustava za bilježenje, izradu i dostavljanje anonimiziranih statističkih podataka radi praćenja djelotvornosti svojih sustava u suzbijanju kaznenih djela iz ove Direktive.

2. Statistički podaci iz stavka 1. uključuju barem podatke dostupne na središnjoj razini o sljedećem:

(a) broju registriranih identificiranih i pretpostavljenih žrtava kaznenih djela iz članka 2., razvrstanih prema organizaciji koja ih je registrirala, spolu, dobnoj skupini (dijete / odrasla osoba), državljanstvu i obliku iskorištavanja, u skladu s nacionalnim pravom i praksama;

(b) broju osoba osumnjičenih za kaznena djela iz članka 2., razvrstanih prema spolu, dobnoj skupini (dijete / odrasla osoba), državljanstvu i obliku iskorištavanja;

(c) broju osoba kazneno progonjenih za kaznena djela iz članka 2., razvrstanih prema spolu, dobnoj skupini (dijete / odrasla osoba), državljanstvu, obliku iskorištavanja i prirodi konačne odluke o kaznenom progonu;

(d) broju odluka o kaznenom progonu (tj. optužnica za kaznena djela iz članka 2., optužnica za druga kaznena djela, odluka o povlačenju tužbe, drugih);

(e) broju osoba osumnjičenih za kaznena djela iz članka 2., razvrstanih prema spolu, dobnoj skupini (dijete / odrasla osoba) i državljanstvu;

(f) broju sudskih presuda (tj. oslobađajućih, osuđujućih, drugih) za kaznena djela iz članka 2.;

(g) broju osoba osumnjičenih, kazneno progonjenih i osuđenih za kaznena djela iz članka 18.a stavka 1., razvrstanih prema spolu i dobnoj skupini (dijete / odrasla osoba).

3. Države članice dostavljaju Komisiji statističke podatke iz stavka 2. za prethodnu godinu jednom godišnje, u načelu do 30. rujna, a ako to nije moguće, najkasnije do 31. prosinca svake godine.

Članak 19.b

Nacionalni akcijski plan za suzbijanje trgovanja ljudima

1. Države članice do 15. srpnja 2028. donose svoje nacionalne akcijske planove za suzbijanje trgovanja ljudima, izrađene i provedene uz savjetovanje s nacionalnim koordinatorima za suzbijanje trgovanja ljudima ili jednakovrijednim mehanizmima navedenima u članku 19., s neovisnim tijelima i s relevantnim dionicima aktivnima u području sprečavanja i suzbijanja trgovanja ljudima. Države članice osiguravaju da se nacionalni akcijski planovi za suzbijanje trgovanja ljudima preispituju i ažuriraju u redovitim intervalima od najviše pet godina.

2. Nacionalni planovi za suzbijanje trgovanja ljudima mogu uključivati sljedeće elemente:

(a) ciljeve, prioritete i mjere za rješavanje pitanja trgovanja ljudima za sve oblike iskorištavanja, uključujući posebne mjere za djecu žrtve;

(b) preventivne mjere, kao što su obrazovanje, kampanje za podizanje svijesti i osposobljavanje te, prema potrebi, preventivne mjere kao dio hitnog odgovora na rizike od trgovanja ljudima uzrokovane humanitarnim krizama;

(c) mjere za jačanje borbe protiv trgovanja ljudima, uključujući poboljšanje istrage i kaznenog progona slučajeva trgovanja ljudima i poboljšanje prekogranične suradnje;

(d) mjere za jačanje rane identifikacije žrtava trgovanja ljudima, pomoći i podrške tim žrtvama i njihove zaštite;

(e) postupke za redovito praćenje i evaluaciju provedbe nacionalnih akcijskih planova za suzbijanje trgovanja ljudima.

3. Države članice dostavljaju Komisiji svoje nacionalne akcijske planove za suzbijanje trgovanja ljudima i sva njihova ažuriranja u roku od tri mjeseca od njihova donošenja.

4. Nacionalni akcijski planovi za suzbijanje trgovanja ljudima moraju biti javno dostupni.”;

18. članak 20. zamjenjuje se sljedećim:

„Članak 20.

Koordinacija strategije Unije protiv trgovanja ljudima

1. U cilju doprinosa koordiniranoj i konsolidiranoj strategiji Unije protiv trgovanja ljudima, države članice olakšavaju zadaće koordinatora EU-a za suzbijanje trgovanja ljudima. Države članice koordinatoru EU-a za suzbijanje trgovanja ljudima posebno dostavljaju barem informacije iz članka 19.

2. Kako bi se osigurao dosljedan i sveobuhvatan pristup, koordinator EU-a za suzbijanje trgovanja ljudima osigurava koordinaciju s nacionalnim koordinatorima za suzbijanje trgovanja ljudima ili jednakovrijednim mehanizmima, neovisnim tijelima, agencijama Unije i s relevantnim organizacijama civilnog društva aktivnima u tom području, među ostalim za potrebe doprinosa koordinatora EU-a za suzbijanje trgovanja ljudima izvješćivanju o napretku u borbi protiv trgovanja ljudima koje Komisija provodi svake dvije godine.”;

19. u članku 23. dodaje se sljedeći stavak:

„3. Komisija do 15. srpnja 2030. dostavlja Europskom parlamentu i Vijeću izvješće u kojem se ocjenjuje u kojoj su mjeri države članice poduzele potrebne mjere kako bi se uskladile s ovom Direktivom te u kojem se ocjenjuje učinak takvih mjera.”.

Članak 2.

Prenošenje

1. Države članice stavljaju na snagu zakone i druge propise koji su potrebni radi usklađivanja s ovom Direktivom do 15. srpnja 2026. One o tome odmah obavješćuju Komisiju.

Kada države članice donose te mjere, one sadržavaju upućivanje na ovu Direktivu ili se na nju upućuje prilikom njihove službene objave. Načine tog upućivanja određuju države članice.

2. Države članice Komisiji dostavljaju tekst glavnih mjera nacionalnog prava koje donesu u području na koje se odnosi ova Direktiva.

Članak 3.

Stupanje na snagu

Ova Direktiva stupa na snagu dvadesetog dana od dana objave u *Službenom listu Europske unije*.

Članak 4.

Adresati

Ova je Direktiva upućena državama članicama u skladu s Ugovorima.

Sastavljeno u Bruxellesu 13. lipnja 2024.

Za Europski parlament	*Za Vijeće*
Predsjednica	*Predsjednica*
R. METSOLA	H. LAHBIB